



ב"ה

פרשת משפטים

ורפא ירפא
שמות כא, יט.

לקיים את הוראות הרופא אבל לא להתפעל מחיות דעתו

בשיעור היומי ברמב"ם^[1] - ישנו ענין כללי בנוגע להלכות טריפות: "אין להוסיף על טריפות אלו כלל, שכל שאירע לבהמה או לחיה או לעוף חוץ מאלו שמנו חכמי דורות הראשונים והסכימו עליהן בבתי דיני ישראל, אפשר שתחיה, ואפילו נודע לנו מדרך הרפואה שאין סופה לחיות".

[וכפי שמצינו שיש דברים שאמרו חכמים שאינה טריפה, כמו, "ניטלו הכליות (לא רק כליה אחת, אלא שתי הכליות) הרי זו מותרת"^[2], אף על פי שחכמת הרפואה קובעת שאי אפשר לחיות ללא כליות, אלא אם כן נשארה כליה אחת].

ומוסיף חידוש גדול יותר - "וכן אלו שמנו ואמרו שהן טריפה, אף על פי שיראה בדרכי הרפואה שבידינו שמקצתן אינן ממיתין [כמובא בגמרא^[3] בנוגע לנְקִדָּר הַקֶּנָה שעשו לה קרומין של קנה וחייתה, וכן שמוטת ירך שעשו לה שפופרת של קנה וחייתה], ואפשר שתחיה מהן, אין לך אלא מה שמנו חכמים, שנאמר^[4] על פי התורה אשר יורוך".

וביאור הדבר - "דסבירא ליה לרבינו דזה דטריפה אינה חיה ("כל שאין כמוה חיה טרפה"^[5]) הוא רק גדר סימן, לא טעם, רק פירוש הוא על כך טרפה דכתיבא בתורה^[6], כלומר, אין הפירוש שהעובדה שאינה חיה עושה את המציאות ד"טרפה", כי אם, רק סימן בלבד, ומכיון שכן, הרי, יכול להיות גם יוצא מן הכלל (על דרך "תנא ושייר").

בסגנון אחר קצת - ובעומק יותר: הסיבה לכך שדיני טרפה אינם נקבעים על פי חכמת הרפואה שבעולם, היא - מכיון שהתורה היא בעלת הבית על מציאות העולם, ומהפכת את מציאות העולם^[7], ומזה יורד ומשתלשל כו' שאין מתחשבין בהמציאות בפועל.

וההוראה מזה - בנוגע לענייני בריאות הגוף: גם כאשר הרופא מביע את דעתו שמצב בריאות הגוף אינו כשורה, חס ושלום - אין להתפעל מזה, שכן, הרופא אינו הקובע, אלא, התורה היא הקובעת כאמור, שהתורה היא בעלת הבית על מציאות העולם ומהפכתו כו'.

הן אמת שבנוגע לענייני רפואה יש להתנהג על פי הוראת הרופא, אבל, יש לזכור שאין זה אלא דבר טפל, שכן, הרפואה היא מהקב"ה, ובלשון חכמינו ז"ל^[8] "מכאן שניתנה רשות (כולל - נתינת כח ויכולת) לרופא לרפאות". ובמילא, גם כאשר חוות דעת הרופא היא באופן בלתי־רצוי, חס ושלום - איננו הקובע, אלא, התורה היא הקובעת.

ומכיון שכן, הרי הבטיחה תורה "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו וגו'", אזי "ונתתי גשמיכם בעתם"^[9], כידוע^[10] הפירוש ש"גשמיכם" הוא גם מלשון גשמיות, היינו, שגם הענינים הגשמיים הם בתכלית השלימות, ולכל לראש — בריאות הגוף, לאורך ימים ושנים טובות.

וכאמור, ענין זה מפורש בקרא, ונעשה פסק דין ברור בתורה - לא רק "דְּבַר מִשְׁנָה", שהפוסק ממנה (ועל אחת כמה וכמה מתורה שבכתב) הוא בגדר "מְבִלֵּי עוֹלָם"^[11], אלא גם פסק דין ברור בריבוי דברי גדולי ישראל הפוסקים כו', שעל ידי קיום התורה והמצוות זוכים לברכותיו של הקב"ה בכל המצטרף, בני חיי ומזונא רויחא וכולם רויחא, ככל הברכות האמורות בפרשה, עד לסיום הפרשה — "ואולך אתכם קוממיות"^[12], וכאמור, אריכות ימים ושנים טובות, "לחיים ולברכה"!

קטע משיחת ש"פ בהו"ב, מבה"ח סיון, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ז ח"ג ע' 337.

[1] הל' שחיטה פ"י ה"ב יג.

[2] פ"ט הכ"ה.

[3] חולין ד, ב.

[4] שופטים יז, יא.

[5] חולין מב, א. רמב"ם הל' מאכלות אסורות פ"ד ה"ט.

[6] צפ"ע על הרמב"ם כאן.

[7] ראה ירושלמי כתובות פ"א ה"ב. וש"נ.

[8] ברכות ס, סע"א. וש"נ.

[9] ר"פ בחוקות שם כו. ו.

[10] ראה כש"ט סר"ז, וסר"ו.

[11] סוטה כב, א.

[12] נו, יג.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה